MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tat-18 ta' Frar, 2008

Citazzjoni Numru. 292/2007

Kawża Nru: 22

Rikors Ġuramentat Nru: 292/07 JA.

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ippreżentat fit-13 ta' Lulju, 2007 li permezz tiegħu l-attriċi esponiet bir-rispett:

1. Illi l-esponenti żżewġet lill-konvenut fil-21 ta' Mejju, 2000, kif jirriżulta miċ-ċertifikat taż-żwieġ hawn anness u mmarkat bħala Dok. A;

2. Illi minn dan iż-żwieġ ma twieldu ebda tfal;

3. Illi l-kunsens ta' l-attriċi għal dan iż-żwieġ inkiseb b'qerq dwar xi kwalita' tal-parti l-oħra li mix-xorta tagħha tfixkel serjament il-ħajja miżżewġa;

4. Illi l-kunsens tal-partijiet għal dan iż-żwieġ kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tiegħu;

5. Illi l-kunsens tal-partijiet għal dan iż-żwieġ kien vizzjat peress li kien inkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu, jew ta' xi wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa;

6. Illi għalhekk, l-imsemmi żwieġ huwa null u bla effett għat-termini ta' l-Artikolu 19 (1) (d) u/jew (f) u/jew (h) tal-Kapitolu 255 tal-Liġijiet ta' Malta li jirregola ż-Żwiġijiet.

Jgħid, għalhekk, il-konvenut għaliex m'għandhiex din l-Onorabbli Qorti tiddikjara u tiddeċiedi li ż-żwieġ kuntrattat bejn il-kontendenti huwa null u bla effett.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenut li minn issa huwa nġunt sabiex jidher in subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat illi l-konvenut ma ppreżentax risposta u għalhekk huwa kontumaċi skond il-liġi.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavits ta' l-attriċi; u ta' *omissis*.

Rat il-verbal tas-seduta tal-11 ta' Jannar, 2008 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attriċi qed titlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fis-sena 2000 a bażi ta' l-Artiklu 19(1) (d) u (f) jew (h) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenut huwa kontumaċi kif *gia'* ingħad; iżda kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin; "*F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabbilta' ta' xi kolliżjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kappriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubju.*" (Anna Tonna vs Alexander Tonna deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

L-artikli ċitati mill-attriċi jirrigwardjaw;

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti ikun inkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ;

19 (1) (g) – nuqqas ta' setgħa intelletwali neċessarja għaż-żwieġ.

Hawn ta' min jgħid li l-kawżali msemmija mill-attriċi ma jaqblux kollha mas-sub-inċiżi indikati għaliex hija tinkludi

wkoll il-kawżali tal-qerq filwaqt li ma semmitx dak taż-żwieġ ta' nuqqas intelletwali u għalhekk din l-aħħar kawżali [sub-inċiż (h)] ma tistax tiġi kkunsidrata mill-Qorti.

Mill-provi mressqa mill-attriċi jidher li ż-żwieġ sar meta l-konvenut kellu tlieta u għoxrin sena u l-attriċi kellha dsatax-il sena. Għalkemm *per se* naturalment dan ma jfisser xejn huwa indikattiv illi huma kienu ta' eta' żgħira u l-ħsieb tagħhom kien li r-relazzjoni tagħhom, billi kienet sabiħa fl-għerusija kellha tibqa' l-istess. Dan japplika l-iktar għall-attriċi li kellha biss tlettax-il sena meta bdiet toħroġ mal-konvenut. Ommha qalet illi mill-ewwel ma ħaditx pjaċir illi kienu ser jiżżewġu għaliex dehrilha li ma kinux maturi biżżejjed. Fil-fatt iż-żwieġ ikkrolla wara inqas minn sentejn u l-partijiet isseparaw legalment fis-sena 2000.

Naturalment dwar x'ġara wara ż-żwieġ, dan hu immaterjali għall-kawża ħlief biex jitfa' dawl fuq l-istat ta' fatt ta' qabel iż-żwieġ, iżda fil-fehma tal-Qorti ma hemmx x'jindika li ż-żwieġ kien vizzjat. Dan għandu jiġi valutat fl-isfond tas-sentenzi li ser jiġu ċitati, pero' l-Qorti tħoss li t-talba attriċi hija ġustifikata. Kif qalet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawża Joseph Zammit vs Bernardette Zammit (27 ta' Jannar, 2006);

"*Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fundamentali fil-liġi ċivili u cioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe' li ż-żwieg huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.*

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b'anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux sempliċement diffiċli li wieħed jaqdi l-obligazzjonijet essenzjali taz-żwieġ jew

inkella li jassumi l-istess obligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ.

Rigward id-disposizzjoni kontenta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi provat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskludiet iż-żwieġ innifsu jew eskludiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-disposizzjoni tirraviża sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat li nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibbilta' bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċita' li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti fil-waqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċita' intellewali, proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali. "

Fil-kawża Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju, 1995); "*B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita'; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew addirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ.*" F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru, 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti tal-Appell ukoll qalet li; "*Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju irid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomalija*

psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi nterni li jkunu neħħew il-liberta' ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali."

Kif *gia'* ingħad fil-każ odjern il-Qorti ssib li anke f'dawn il-parametri t-talba għall-annullament hija ġustifikata għaliex kien jeżisti difett serju ta' diskrezzjoni da parti taż-żewġ partijiet.

Għal dawn il-motivi l-Qorti tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ ċelebrat bejn il-partijiet fil-21 ta' Mejju, 2000. L-ispejjeż ikunu bla taxxa.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------